

ترجمه‌ی ادبی

مؤلفان:

دکتر عباس مرادان
(عضو هیأت علمی دانشگاه سمنان)
دکتر سارا توسلی

سرشناسه	: مرادان، عباس، ۱۳۴۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: ترجمه‌ی ادبی/مؤلفان عباس مرادان، سارا توسلی.
مشخصات نشر	: سمنان؛ دانشگاه سمنان، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۰ ص.
شابک	: 978-600-5607-53-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: انگلیسی - فارسی.
موضوع	: زبان انگلیسی - ترجمه به فارسی - راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: ترجمه - راهنمای آموزشی (عالی)
شناسه افزوده	: توسلی، سارا، ۱۳۵۸ -
شناسه افزوده	: دانشگاه سمنان
رده بندی کنگره	: PE۱۳۹۸/۲/ف۲م۴ ۱۳۹۴
رده بندی دیویی	: ۴۲۸/۰۴۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۷۱۹۳۷۹

ترجمه‌ی ادبی

مؤلفان: دکتر عباس مرادان - دکتر سارا توسلی

نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۹۴

طرح جلد و صفحه آرای: اسماعیل شجاعی

ناشر: انتشارات دانشگاه سمنان

شمارگان: ۲۰۰ جلد

قیمت: ۱۶۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۰۷-۵۳-۲

حق چاپ محفوظ و متعلق به انتشارات دانشگاه سمنان می باشد.

تلفن انتشارات: ۰۲۳-۳۲۲۸۲۲۷۰ وب سایت: www.press.semnan.ac.ir

فهرست مطالب

۹	درس اول: فصل کاگل ماس
۱۹	درس دوم: گودمن براون جوان
۲۹	درس سوم: دختری که می‌شناختم
۳۹	درس چهارم: گل سرخی برای امیلی
۶۱	درس پنجم: بالماسکه‌ی مرگ سرخ
۶۷	درس ششم: ویرجینیا ولف
۸۵	درس هفتم: ویلیام شکسپیر
۹۷	درس هشتم: ویلیام وردزورث
۱۱۱	درس نهم: امیلی دیکنسون
۱۱۹	درس دهم: رابرت براونینگ
۱۲۹	درس یازدهم: تی اس الیوت
۱۴۳	درس دوازدهم: جان کیٹس
۱۵۵	پیوست

پیشگفتار مولفان

"بدون ترجمه، جهان به طور بی رحمانه ای محدود می شود"

یک سوال اساسی درباره ماهیت ترجمه وجود دارد و آن این است که آیا ترجمه یک علم است، یک هنر است و یا یک فن است. اگر بگوییم ترجمه یک علم است این گفته به این معنی است که ترجمه هم چون هر علم دیگری دارای اصول و قوانین ثابت و بدون تغییری است که در همه شرایط قابل اثبات و اجرا هستند. این استنتاج با واقعیت موجود که حاکی از وجود نظریه های متعدد و گاه مغایر در مورد ترجمه است در تضاد است و لذا این گفته که ترجمه یک علم است دور از ذهن به نظر می آید. اما این به آن معنی نیست که ترجمه از قاعده و قانون پیروی نمی کند و عرصه ی آزادی مطلق است. حتی اگر ترجمه یک علم نباشد در فرآیند ترجمه از اصول دانش زبان شناسی، روان شناسی و علوم دیگر استفاده می شود. اگر ادعا کنیم که ترجمه یک هنر است آنگاه باید همچون هنرهای دیگر ناشی از فکر خلاق بشری و زاینده ی تخیل و خلاقیت انسان های برگزیده باشد. اما یک نگاه موشکافانه و دقیق مترجمان را از هنرمندان دیگر همچون نقاشان، خطاطان، مجسمه سازان و شعرا متمایز می کند. به نظر می رسد که اطلاق واژه هنر به ترجمه به ویژه ترجمه برخی متون علمی و متون روزمره و عادی دور از واقعیت باشد. اگر ترجمه را یک حرفه به حساب بیاوریم که با تمرین و ممارست و تجربه و تکرار همانند دیگر فنون مانند رانندگی قابل آموختن باشد، باز هم به نظر می آید که از واقعیت دور شده ایم و از اهمیت ترجمه کاسته ایم.

ظاهراً ترجمه نه در مقوله علم می گنجد، نه در مقوله هنر و نه در مقوله ی فن و همین موضوع ماهیت ترجمه را پیچیده، دور از دسترس، و گاهی پر از ابهام و تناقض می سازد. از یک سو ترجمه همچون همه ی علوم دیگر قوانینی دارد که باید آموخته شود ولی خواندن و دانستن این قوانین از کسی مترجم نمی سازد. قوانین و تئوری های ترجمه همچون بسیاری از فنون تنها با تمرین و فعالیت و تکرار محقق می شوند. مترجمان بزرگی وجود دارند که هیچ کلاس تئوری

ترجمه را تجربه نکرده اند و برعکس افرادی زیادی هستند که سالیان سال مباحث نظریه ترجمه را خوانده اند ولی هرگز مترجم بزرگی نشده اند. مهارت در ترجمه مستلزم اشراف بر قوانین مربوطه و تمرین مکرر است. با این وجود تسلط بر قوانین و تمرین عملی نیز موفقیت ترجمه را تضمین نمی کند زیرا ترجمه نوعی نگارش یا خلق مجدد است و هرکار خلاقانه ای نیاز به استعداد هنری دارد، بخصوص ترجمه آثاری که در زمره ی آثار هنری به شمار می روند همچون ترجمه ادبیات نیاز به خلاقیت دارد.

از مجموع مطالب فوق می توان گفت که ترجمه دارای خصوصیتی است که هم در علوم یافت می شود هم در فنون و هم در هنر ها. این ماهیت ترجمه آن را تبدیل به کاری ظریف و دشوار می سازد که فراگیری آن مستلزم انگیزه، پشتکار و دقت فراوان است.

در درجه اول مترجم باید به زبان مبدا و مقصد تسلط داشته باشد که فراگیری آن سالیان سال به درازا می کشد و هرگز به کمال نمی رسد. مسئله اول در این خصوص این است که یک مترجم نیازمند چه میزانی از آشنایی با دو زبان می باشد و چه کسانی با چه حدی از معلومات صلاحیت ترجمه را پیدا می کنند. مسئله دوم این است که علاوه بر تسلط به دو زبان ترجمه نیازمند پشتکار و تلاش مستمر می باشد که با زندگی مدرن و پیچیده ی امروزی در تناقض است. موضوع دیگر این است که کسی صلاحیت ترجمه چه متونی را داراست. آیا هر کس که به دو زبان تسلط داشته باشد قادر است انواع متون پزشکی، مهندسی، روانشناسی، جامعه شناسی، مذهبی و غیره را به زبان دیگر برگردان کند و یا اینکه برگردان این متون مستلزم تسلط بر آن دانش خاص و واژگان و اصطلاحات مخصوص این علم است. به نظر می رسد اگر نگوییم هر مترجمی حق ندارد هر متنی را ترجمه کند، حداقل باید بگوییم که هر مترجمی نیاز به متخصص یک رشته خاص دارد تا به کمک او بتواند متون تخصصی آن حوزه علمی را برگردان کند.

یکی از شاخه های ترجمه، ترجمه ی متون ادبی است. متون ادبی ژانرهای مختلفی را شامل می شوند از جمله داستان، رمان، شعر و نمایشنامه. ادبیات معمولاً با تکنیک ها و صنایع ادبی و خلاقیت های شاعرانه آمیخته است. ترجمه آثار ادبی نه تنها نیازمند داشتن مهارت های عمومی ذکر شده در بالاست، بلکه مستلزم تسلط بر مباحث و سبک های خاص ادبی است. ادبیات به عنوان آثاری که از احساس و عاطفه سرچشمه گرفته اند و بیانگر مسائل درونی

انسانی هستند با آثار دیگر تفاوت ماهوی دارند و فقط ادیبان می توانند ادبیات را برگردان کنند.

کتاب حاضر با عنوان ترجمه ادبی برای آشنایی دانشجویان با ویژگی های متون ادبی انگلیسی و ترجمه عملی متون به شیوه ای سازمان یافته و هدفمند تدوین گردیده است. تا کنون کتاب درسی جامعی که بتواند سرفصل های دروس ترجمه ی ادبی (۱ و ۲) را بطور کامل پوشش دهد وجود نداشته است. لذا این کتاب به عنوان یک کتاب درسی برای دانشجویان زبان انگلیسی دانشگاه ها تهیه شده است. مطالب کتاب فقط به ترجمه ی داستان و شعر از انگلیسی به فارسی اختصاص یافته اند به گونه ای که می توان کتاب دیگری را به عنوان مکمل به نمایشنامه و برگردان متون از فارسی به انگلیسی تالیف نمود.

مطالب این کتاب عموماً بر دو دسته تقسیم شده اند. آن هایی که برای آشنایی و شناخت دانشجویان با ترجمه ی مترجمان آمده اند و شامل تمرین هایی مربوط به تئوری های ترجمه می باشند. تمرین های نوع دوم برای تقویت مهارت های عملی دانشجویان در ترجمه آمده اند. تنوع تمرین های درسی در دروس مختلف و تنوع تمرین های عملی می توانند ابزارهای مفیدی را برای مدرسان محترم فراهم کنند تا ضمن به کارگیری ماهرانه ی این تمرین ها دانشجویان را گام به گام با دشواری ترجمه ی متون ادبی آشنا کنند و ضمن تمرین و ممارست آنان را به مترجمان ماهری تبدیل نمایند.

مطالب این کتاب در سه بخش تنظیم شده اند:

بخش اول:

بخش اول شامل شش فصل اول کتاب می باشد که به ترجمه ی داستان کوتاه و رمان اختصاص داده شده است. در هر فصل یک داستان و یا قسمتی از یک رمان همراه با ترجمه آن داده شده اند. دانشجویان ضمن مطالعه متن و ترجمه و بهره مند شدن از لذت ادبی از ترجمه دیگران درس می گیرند. در پایان هر قسمت سؤالاتی هدفمند طراحی شده اند که براساس نظریه های موجود ترجمه ادبی و مدرسان محترم می توانند از این تمرین ها به عنوان

تمرین های داخل کلاس و یا به عنوان تکالیف خارج از آن استفاده نمایند. در برخی از دروس نیز متون انگلیسی بدون ترجمه برای ترجمه عملی ارائه شده اند.

بخش دوم:

بخش دوم کتاب شامل شش فصل انتهایی کتاب یعنی فصول هفت الی دوازده می باشد که در آن اشعار برخی از بزرگترین شعرا ی انگلیسی زبان به همراه ترجمه ی برخی از بزرگان ارائه شده اند. ساختار این بخش همچون بخش اول می باشد که در آن انواع و اقسام تمرین های نظری و عملی با تنوع خاصی ارائه شده اند. برخی از تمرین ها به گونه ای طراحی شده اند که توجه دانشجویان را به ویژگی های خاص متون ادبی و دشواری برگردان آن ها به فارسی جلب می نمایند.

بخش سوم:

در این بخش مجموعه ای از متون ادبی انگلیسی بدون تمرین و فصل بندی برای تمرین عملی بیشتر و ترجمه های خارج از کلاس ضمیمه شده اند تا مدرسان در صورت نیاز از آن ها استفاده نمایند.

امید است استفاده کنندگان از این کتاب مباحث مطرح شده در آن را به عنوان یک نقطه ی آغازین و برانگیزاننده ی بحث های وسیع تر تلقی کنند و ضمن استفاده ی بهینه از مطالب ارائه شده، مولفان کتاب را با ارائه نقطه نظرات سازنده در ویرایش های بعدی یاری نمایند.

دکتر عباس مرادان

دکتر سارا توسلی

گروه زبان و ادبیات انگلیسی دانشگاه سمنان